

ความสามัคคี

สุชา สังข์สสะ สามัคคี

ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ นำมาซึ่งความสุข

พระเมธีธรรมอาจารย์

รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแผ่

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาทบาดหมางกัน

กระแสพระราชดำรัส ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๙๔ ดังความตอนหนึ่งว่า

“... ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นปรากฏตลอดมาว่า ชาติใดเสื่อมสูญย่อยยับอัปปางไป ก็เพราะ ประชาชาติขาดสามัคคีธรรม แดกแยกเป็นหมู่คณะ เป็นพรรคเป็นพวก คอยเอา رأดเอาเปรียบ ประหัตประหารซึ่งกันและกัน บางพรรคบางพวก ถึงกับเป็นไส้ศึกให้ศัตรูมาจู่โจมทำลายชาติของตน ดังนี้ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนพี่น้องชาวไทยทั้งหลาย ให้ระลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษ ซึ่งได้กอบกู้ รักษาบ้านเกิดเมืองนอนของเรามาขึ้นให้จงหนัก แล้วถือเอาความสามัคคี ความยินยอมเสียสละ ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ เป็นคุณธรรมประจำใจอยู่เนืองนิจ จึงขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลาย จงบำเพ็ญกรณีกิจของตนแต่ละคน ด้วยชื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทนและ กล้าหาญ แล้วอุทิศความเสียสละส่วนตัว ความเหน็ดเหนื่อยลำบากยากแค้น เป็นพลีบูชาบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้ก่อสร้างชาติเป็นมรดกตกทอดมาถึงพวกเราชาวไทยจนบัดนี้”

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์ในพิธีตรวจพลสวนสนาม เนื่องในโอกาส เฉลิมพระชนมพรรษา วันพุธ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๒ ความตอนหนึ่งว่า

“... ชาติของเรารักษาเอกราชอธิปไตยมาได้จนถึงทุกวันนี้ด้วยความสามัคคี คนไทยเรา แต่ละคน รู้จักประโยชน์ส่วนรวมของชาติ รู้จักปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ผลการปฏิบัติ ของเรานั้นจึงเกิดเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ ซึ่งสามารถกำจัดและป้องกันภัยต่างๆ มิให้ทำอันตราย แก่เราได้ แม้จะมีศัตรูคิดร้ายบุกรุกคุกคามอย่างหนักหนาเพียงใด เรายังไม่พ่ายแพ้ ขอให้ทุกคน สำนึกตระหนักว่า ความสมัครสมานสามัคคีของเรานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่จะต้องรักษาไว้ให้ยั่งยืน

ต้องอาศัยความสามัคคีเป็นที่ตั้ง แผลงปลวกสามารถสร้างจอมปลวกที่ใหญ่โตกว่าตัวหลายเท่าให้สำเร็จได้ ก็อาศัยความสามัคคีกัน เพราะฉะนั้น การรวมใจสามัคคีกันจึงเกิดมีพลัง ส่วนการแตกสามัคคีกันทำให้มีกำลังน้อย

โทษของการแตกสามัคคีกันนั้น ท่านกล่าวไว้ว่า หากความสุข ความเจริญไม่ได้ ไม่มีความสำเร็จ ด้วยประการทั้งปวง เหตุให้แตกความสามัคคีกันนี้ อาจเกิดจากเหตุเล็กๆ น้อยๆ ก็เป็นไปได้ เหมือนเรื่องน้ำผึ้งหยดเดียว แต่เป็นเหตุให้เกิดสงครามได้เหมือนกัน ดูตัวอย่างเรื่องพวกเจ้าลิฉฉวีในเมืองไพศาล แคว้นวัชชี มีความสามัคคีกัน พระเจ้าอชาตศัตรูก็ทำอะไรไม่ได้ แต่พอถูกวิสสการพราหมณ์ยุยงให้แตกสามัคคีกันเท่านั้น ก็เป็นเหตุให้พระเจ้าอชาตศัตรู เข้าโจมตีและยึดเมืองเอาไว้ได้ในที่สุด

ดังนั้น ความสามัคคี ถ้าเกิดมีขึ้นในที่ใด ย่อมทำให้ที่นั้นมีแต่ความสงบสุข ความเจริญ ส่วนความแตกสามัคคี ถ้าเกิดมีขึ้นในที่ใด ย่อมทำให้ที่นั้นประสบแต่ความทุกข์ มีแต่ความเสื่อมเสียโดยประการเดียว

สาเหตุที่ทำให้คนแตกความสามัคคีสาเหตุที่ทำให้คนในชาติแตกความสามัคคี โดยย่อมีอยู่ ๓ เรื่องด้วยกัน คือ

๑. เรื่องผลประโยชน์ มนุษย์ในโลกนี้ส่วนมาก มีแต่คิดจะเอา ไม่ค่อยคิดจะให้ เมื่อเป็นอย่างนี้มนุษย์จึงไม่ต่างกับนกกาเท่าไร เพราะนกกาตื่นเช้าขึ้นมามันก็ร้องจ๊อกแจ๊กๆ เพื่อชวนกันไปหากิน พุดง่าย ๆ มันชวนกันจะไปเอา ไม่ใช่ชวนกันจะไปให้ เพราะฉะนั้น ถ้าไม่ระมัดระวังตัวให้ดี พฤติกรรมของมนุษย์ก็เป็นเหมือนอย่างกับสัตว์นั่นเอง

๒. เรื่องวินัย มนุษย์ส่วนมากมักไม่ค่อยมีวินัย คือ มีนิสัยเอาแต่ใจตัวเองเป็นใหญ่ ไม่ใช่มีนิสัยรักวินัย หรือนิสัยเคร่งครัดต่อวินัย จึงทำให้เป็นที่มาแห่งการกระทบกระทั่งกัน

๓. เรื่องความเคารพ สาเหตุที่ทำให้มนุษย์เกิดความแตกแยกอีกประการหนึ่งก็คือ การขาดความเคารพ ขาดความเกรงอกเกรงใจ การจับถูกหายาก มีแต่คอยจ้องจะจับผิดกันทั้งนั้น

ถ้าไม่เชื่อตื่นเช้าขึ้นมาลองไปเปิดวิทยุหรือโทรทัศน์ดูก็ได้ แล้วจะพบว่า มีแต่เสียงวิจารณ์ จับผิดคนนั้น จับผิดคนนี้ กันตั้งแต่เช้ามีดที่เดียว

เสียงและภาพที่ได้ยินและได้เห็นนี้ ไม่ค่อยจะช่วยให้มนุษย์ในปัจจุบันคิดถึงความดีของกันและกัน มีแต่จ้องจะจับผิดกัน ก็เลยทำให้ขาดความเคารพ ขาดความเกรงใจ จากนั้นการถนอมน้ำใจกันก็หมดไป แล้วความแตกแยกก็เข้ามาแทนที่

ที่มาแห่งความสามัคคีของคนในชาติ

ปัญหาเหล่านี้ ปู่ย่าตาทวดของเราท่านได้สอน วิธีแก้ไขเอาไว้ให้แล้ว แต่พวกเราส่วนมากกลับมองว่า เป็นเรื่องเก่า เป็นเรื่องโบราณ เป็นเรื่องคร่ำครึไป สิ่งที่ปู่ย่าตาทวดท่านได้สอนแล้วก็ทำให้นั้น คือ

ประการที่ ๑ เพื่อป้องกันไม่ให้มนุษย์คิดแต่จะเอาประโยชน์เข้าตัวเช่นเดียวกับนกกา เพราะฉะนั้น ตั้งแต่เข้ามาติดต่อขึ้นมา แทนที่คิดจะไปกอบโกยเอาเข้ามา ก็รีบให้เสียก่อนเลย

ท่านพูดไว้ชัดเจนว่า “เข้าไต่ยังไม่ไต่ให้ทาน เข้านั้นอย่าเพิ่งกินข้าว” แล้วก็รีบไปตักบาตรกับพระภิกษุ ที่เดินบิณฑบาตผ่านหน้าบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นพระในวัดเสียก่อน

ส่วนพระในบ้าน ได้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย หรือผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้านทั้งหลาย ที่เมื่อสมัยเราเล็กๆ ท่านให้เรากินก่อน ตอนนี้ท่านแก่แล้ว เพราะฉะนั้น ก่อนเราจะกินอะไร ก็ควรจัดให้ท่านก่อนบ้าง

เข้าไต่ยังไม่ไต่ให้ทาน ไม่ว่าจะพระในบ้าน หรือพระนอกบ้านก็ตาม เข้านั้นอย่าเพิ่งกินข้าว หัดเป็นคนรู้จักให้เสียก่อนอย่างนี้ แล้วเราจะไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ นี่ก็เป็นที่มาแห่งความสามัคคีของคนในชาติ ที่ปู่ย่าตาทวดของเราได้สอนเอาไว้ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นคนไม่มีวินัย ทั้งวันเราต้องพยายามรักษาศีล ๕ ไว้ให้ดี แล้วเราจะรู้ว่าในบรรดาศีลทั้ง ๕ ข้อนั้น ศีลข้อที่รักษาได้ยากที่สุด คือข้อที่ ๔ หรือว่าห้ามพูดโกหกนั่นเอง

ปู่ย่าตาทวดของเราจึงสอนว่า “วันไต่ยังไม่ไต่ตั้งใจรักษาศีล วันนั้นอย่าเพิ่งออกจากบ้าน” เพราะฉะนั้น สัญญากับพระพุทธรูปบนหิ้งเสียก่อน ว่าวันนี้ เราจะรักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัด สัญญาแล้วจึงค่อยจากบ้านไปทำงานกัน

ถ้าทำอย่างนี้เป็นประจำ ความมีวินัยจะเกิดขึ้นในตัวของเราโดยอัตโนมัติ แล้วนิสัยชอบเอาแต่ใจตัวเองเป็นใหญ่ ก็จะหายไป นี่ก็เป็นที่มาแห่งความสามัคคีของคนในชาติ ที่ปู่ย่าตาทวดของเราสอนเอาไว้ประการที่ ๒

ประการที่ ๓ เนื่องจากมนุษย์จ้องจะจับผิดกัน ตั้งแต่เข้าจนกระทั่งเข้านอน ท่านก็เลยเตือนว่า ถ้าอย่างนั้น “คืนไต่ยังไม่ไต่สวดมนต์ภาวนา ยังไม่นึกถึงความดีของคนรอบด้าน คืนนั้นอย่าเพิ่งเข้านอน” เพราะฉะนั้น ก่อนนอนหลังจากสวดมนต์ไหว้พระเสร็จ ก็นั่งสมาธิเสียบ้าง ใจจะได้เป็นกลางๆ

เมื่อใจเป็นกลางๆ แล้ว นอกจากจะไม่คิดจับผิดใคร ยังคิดจับถูกจับดีแทนอีกด้วย เช่น คิดว่า คุณพ่อคุณแม่มีพระคุณกับเราอย่างไร ครูบาอาจารย์ มีพระคุณกับเราอย่างไร คิดไปจนกระทั่งว่า พระสงฆ์องค์เจ้าและพระพุทธรูปศาสนามีพระคุณกับเราอย่างไร

ก่อนนอนขอให้นึกถึงความดีของมนุษย์ทั้งโลก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเราทั้ง ๖ ทิศ เมื่อนึกถึงความดีของคนอื่นได้อย่างนี้ พลังใจที่จะสร้างคุณตามคนเหล่านั้น หรือปรับปรุงตัวเองให้ดียิ่งขึ้น จะเกิดขึ้นมา

ถ้าทำได้ครบทั้ง ๓ ประการนี้ ความสามัคคีจะเกิดขึ้นในทุกหย่อมหญ้า บนผืนแผ่นดินไทยของเรา

อาคารวิปัสสนาธุระ